

Predikan i Kyrkhults kyrka 2012 av Tobias Bäckström

11 sönd. efter tref

”Tro och liv”

Jes 2:12-17

Rom 3:21-28

Luk 18:9-14

Ps: 228:1-3, 356, 248, 219, 231

”Problemet med de goda människorna” skulle man kunna rubricera den här liknelsen. För det kan finnas problem även med de som menar sig vara goda eller rättfärdiga, och det är till dem som Jesus riktar den här liknelsen.

Vad som anses vara rättfärdigt kan variera något från tid till tid. Alla de bud som fariséerna följde för att vara rättfärdiga skulle nog inte platsa i vårt samhälle. Men det som går igen hos oss alla är viljan att framstå som god. Det är ett allmänmänniskt drag som vi delar.

Nu är det naturligtvis inget fel att vilja vara god, men det är inte alltid äkta godhet syns så mycket. Vi kan göra mycket gott utan att så många lägger märke till det. Och hur gör vi då: gör vi det goda ändå, även om det inte märks eller tycker vi bara det är lönt när folk uppmärksammar det?

För den här farisén som gick till templet för att be, så var det ganska uppenbart. Han ställde sig långt fram så att alla skulle se honom, och jag föreställer mig att han började be med hög röst. Eller be förresten? Var det egentligen det som han gjorde? Det står att han bad *för sig själv*. Det antyder att det inte var på riktigt som han bad, bönen var inte riktad till Gud. Han var mer angelägen om att de andra tempelbesökarna skulle höra honom än att Gud skulle höra honom. Hans bön vara bara ett sätt att sola sig i sin egen förträfflighet. På två meningar lyckas han klämma in ordet ”jag” fem gånger.

Den här farisén är naturligtvis en karikatyr. Jesus överdriver självgodheten hos fariséerna men den här karikatyren kan vi hålla upp framför oss som en spegel, för att se vad som stämmer in på oss. Och den första frågan vi kan ställa oss själva är: ”Är det viktigare att *framstå* som god än att vara det?”

Den andra saken som kommer fram är jämförandet med andra. Farisén jämförde sig med tullindrivaren, han tyckte nog rent av att det var bra att han var där eftersom han, i kontrast till honom, kom i ännu bättre dager. Andras misslyckande blev ett medel för honom att framstå som bättre. När folk i omgivningen ertappades med olika fel så var det något som han gillade, då steg han själv i graderna. Den här farisén hade drabbats av jämförandets gift.

Men låt oss titta närmare på den andra personen: tullindrivaren. Han som tillhörde den grupp som var kända för att utnyttja sin position för att driva in mer pengar än vad de hade rätt att göra. Jag tror inte att det var så många tullindrivare som gick till templet, jag tror att de flesta var ganska samvetslösa typer.

Men just den här hade drabbats av själviskt. Och han förstod att han egentligen inte hade rätt att tränga sig på. Det var på nåder som han var där, stående lite avsidet. Och han försökte inte urskulda sig eller skylla ifrån sig i sin bön. Han visste att han bara levde för att berika sig själv på andras bekostnad. Och det enda som han förmådde säga var: ”Gud var mig nådig, syndare”. Men det var en äkta bön som var avsedd för Gud. Den här tullindrivaren hade blivit ”fattig i anden” som Jesus säger på ett annat ställe: ”Saliga de som är fattiga i anden, dem hör Guds rike till”.

Men får man då inte tro gott om sig själv? Måste man hela tiden gå omkring och känna sig usel? Är det inte jantelagen som spökar? Evangeliet avslutas ju med: ”Den som upphöjer sig ska bli förödmjukad, men den som ödmjukar sig ska bli upphöjd. Farisén var högmodig som ivrigt beskrev sina förtjänster, men det måste sägas att det finns en falsk ödmjukhet där man lika ivrigt beskriver sina fel och brister. Man berättar hur usel man är i hopp om att bli motsagd. Genom att säga att man ingenting är hoppas man att andra ska överbevisa en om motsatsen.

Likheten mellan den falska ödmjukheten och högmodet är att bägge är lika självupptagna, den ene med att berätta hur dålig man är och den andra med att berätta hur bra man är. Och bägge har fastnat i jämförandet med andra. Men den sanna ödmjukheten behöver inte jämföra sig med andra. Tullindrivaren märkte förmodligen inte att farisén stod där, han såg sig inte omkring, han sökte bara Gud och hans förlåtelse.

Du kan tro gott om dig själv, utan att fastna i självgodhet. För om du gör det så blir den egna förträffligheten ett hinder mellan dig och Gud. Vad det handlar om är om du förtröstar på Gud eller förtröstar på dig själv.

Farisén och tullindrivaren, de gick båda hem igen. Men om tullindrivaren hade varit beklämd när han gick dit så var han påtagligt lättad nu. Farisén hade varit den rättfärdige på vägen *till* templet. Åtminstone om man räknade rättfärdighet inför människor. Men nu på hemvägen var rollerna ombytta. Nu var det istället tullindrivaren som var den rättfärdige. Åtminstone om man räknar rättfärdighet inför Gud. Och det är ju den som räknas.